

Bijlage 3 - antwoordnota zienswijzen
Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD)

Volg-nr.	Zienswijze nummer	Onderdeel	Onderwerp
1			Algemeen
1a	001	Zienswijze	Het is onduidelijk wie aanvrager is: Nouryon of Nobian.
		Antwoord	De aanvraag is ingediend door Nouryon Salt B.V. Door initiatiefnemer is op 6 mei 2021 bekendgemaakt dat zij voornemens is in het derde kwartaal van 2021, na goedkeuring van het bestuur, de zoutwinningsactiviteiten waar de Mededeling van het voornemen betrekking op heeft, onder te brengen in een af te splitsen vennootschap onder de naam Nobian. Nobian wordt in dat geval de rechtsoptvolger van Nouryon Salt B.V.
	005	Zienswijze	In de mededeling wordt Nouryon Salt B.V. als de initiatiefnemer voor het MER genoemd. Is Nouryon Salt B.V. nog de juridische eenheid?
		Antwoord	Zie het antwoord op zienswijze 1a.
2			Ontwikkeling boorgaten en cavernes
2a	003	Zienswijze	Hoe groot en diep zijn de cavernes die ontstaan?
		Antwoord	In figuur 3-5 van de Mededeling is een globale doorsnede weergegeven van een uitgeloopte caverne. Voordat met de zoutwinning begonnen kan worden, dient Nouryon op grond van de Mijnbouwwet een winningsplan in te dienen. Dit winningsplan zal een beschrijving van de ligging en de vorm van de holruimte (caverne) bevatten tijdens en na de winning.
2b	003	Zienswijze	Wat zijn de voorschriften m.b.t. boringen in de buurt van bestaande bebouwing? a. Verzakkingen b. Trillingen c. Geluidsoverlast d. Waardedaling van onroerend goed e. Huidig uitzicht (natuur) wordt zeer sterk aangetast
		Antwoord	Voor het uitvoeren van een diepboring is een omgevingsvergunning vereist (artikel 2.1, eerste lid, onderdeel e, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)). In de omgevingsvergunning kunnen nadere voorschriften worden gesteld met betrekking tot het milieu. Deze voorschriften zijn aanvullend op de regels die rechtstreeks gelden op basis van de Mijnbouwwet en het Besluit algemene regels milieu (Barmm).
2c	004	Zienswijze	Er wordt ook gesproken over een 'oliedak' aanbrengen in de caverne. Indieners verzoekt dit te verduidelijken. Welke afdekvloeistof wordt gebruikt voor het 'sturen van de groeirichting van een caverne'? M.a.w. is dit een milieuvervuilende (vloeistof)/vaste stof?
		Antwoord	Nouryon is verzocht om in de MER aan te geven welke alternatieven voor het type en de hoeveelheid te gebruiken afdekvloeistof er mogelijk zijn en waarom gekozen wordt voor een bepaalde methode en vloeistof
2d	004	Zienswijze	Wat zijn de gevolgen van schuine boringen en over welke 'afwijkmarges' praten we dan en hoe dicht komt dit bij de woningbouw, dus heeft het uitwerking en consequenties hierop.
		Antwoord	De MER en de vergunningaanvragen zullen een beschrijving bevatten van de potentiële effecten van de boorwerkzaamheden, het gebruiksklaar maken van de verschillende winningsputten en het proces van zoutwinning door uitloging (de wijze waarop de gewenste vorm van de cavernes wordt bereikt).
2e	005	Zienswijze	Wij zouden onderzocht willen hebben welke invloed de "Dekenvloeistof" heeft op het natuurlijk- en woonmilieu in de toekomst, kijkend naar het lekkage risico.
		Antwoord	Zie met betrekking tot de te gebruiken afdekvloeistof het antwoord op zienswijze 2c.
2f	006, 007, 008	Zienswijze	Indieners geven aan dat de boorpunten met de nummers 29, 35 en 36 op hun percelen zijn gesitueerd en maken hiertegen bezwaar.
		Antwoord	De Mededeling heeft betrekking op 12 winningslocaties, met de aanduidingen H-01 t/m H-12. De locaties hiervan zijn weergegeven in figuur 1-1 van de Mededeling. In het op te stellen MER dienen de potentiële effecten van de activiteiten in beeld te worden gebracht. Het MER geeft geen rechten tot uitvoering van de activiteiten, maar dient ter onderbouwing van de nog in te dienen vergunningsaanvragen. Deze vergunningsaanvragen staan te zijner tijd nog open voor inspraak.
3			Abandonering en nazorg cavernes
3a	001	Zienswijze	Indiener vraagt zich af of na de zoutwinning de cavernes worden opgevuld en wijst op het belang van veiligheid voor mens en dier en natuur/milieu op lange termijn. Verwezen wordt naar een artikel uit de Turbantia.

		Antwoord	Zowel tijdens de aanleg- en winningsfase als bij de abandonnering- en nazorgfase dienen de integriteit en stabiliteit van cavernes te zijn geborgd. Nouryon is verzocht voor de fasen vóór, tijdens en na afloop van de zoutwinning de milieueffecten te beschrijven en aan te geven welke mitigerende maatregelen worden genomen. Hierbij dient ook aangegeven te worden hoe de cavernes worden achtergelaten ('zie nader de NRD onder 'Projectscope - Levenscyclus' en 'effecten bodembeweging').
3b	002	Zienschijve	Na het winnen van het zout ontstaan cavernes die gevuld dienen te worden. Tot op heden zijn hier geen goede oplossingen voor waar op termijn geen schadelijke milieu situaties uit voortvloeien. Ook bij de aardgaswinning is dit een probleem. Aardbeving/trilling, het vullen met schadelijke stoffen enz.
		Antwoord	Zie de beantwoording van zienschijve 3a.
3c	003	Zienschijve	Waarmee worden deze cavernes opgevuld?
		Antwoord	Zie de beantwoording van zienschijve 3a.
3d	003	Zienschijve	Hoe gaan ze om met het onderhoud in de toekomst?
		Antwoord	Zie de beantwoording van zienschijve 3a.
3e	004	Zienschijve	In de Mededeling wordt met de fasen bandonneringsfase en de nazorgfase aangegeven dat deze niet in de MER mee worden genomen. Maar dit zijn zeker wel fasen die van groot belang zijn voor het dorp, aangezien dit juist de lange termijn visie is.
		Antwoord	Zie de beantwoording van zienschijve 3a.
	004	Zienschijve	Wat gebeurt er met de achtergebleven pek in de diepe ondergrond nadat een zoutcaverne wordt afgesloten? Wat komt er in de plaats van het zout in de grond. Wordt er iets extra's teruggebracht, blijft het pekewater of worden er nog andere vloeistoffen/vaste stoffen in de holtes teruggebracht?
		Antwoord	Zie de beantwoording van zienschijve 3a.
3f	004	Zienschijve	Hoe lang worden de cavernes ingezet (jarenplan)?
		Antwoord	De MER zal informatie bevatten over de verwachte planning voor de aanleg, winning, abandonnerings- en nazorgfase.
3g	005	Zienschijve	In de levenscyclus van de zoutwinningslocaties worden vier fasen onderscheiden - Aanlegfase - Productiefase (zoutwinning) - Abandonneringsfase (verwijderen van bovengrondse winningsinstallatie, transportleidingen en kabels na afloop) - Nazorgfase (monitoring bodemdaling). Het onderzoeksrapport geeft aan dat alleen de eerste twee fasen worden beoordeeld. Wij zouden ook onderzocht willen hebben wat de risico's zijn als er geen aanspreekbare eigenaar meer is voor de laatste twee fasen. Wij willen zeker gesteld hebben dat alles weer wordt opgeruimd en dat de nazorg ook na de productiefase in 2073 nog plaatsvindt. Wij willen de gehele cyclus beoordeeld hebben. De specifieke risico's van de twee laatste fasen kunnen later gedaan worden zoals in het rapport benoemd.
		Antwoord	In de MER dienen de milieueffecten van de gehele levenscyclus van het project te worden beschreven, zodat hiermee in de latere beoordeling rekening mee gehouden kan worden. De door indiener genoemde onderwerpen met betrekking tot abandonnering, bodemdaling en nazorg zullen worden behandeld in het kader van het te beoordelen winningsplan.
4			Alternatieven en varianten van het project
4a	001	Zienschijve	Indiener wijst op een alternatief, namelijk zout winnen uit de Noordzee: de Noordzee zit net als Twente vol met zout. Door te winnen uit de Noordzee zijn er de volgende voordelen: 1) je maakt zoetwater; 2) je neemt geen risico's met bodemdaling; 3) geen holtes die opgevuld moeten worden; 4) je kunt warmte winnen uit het Noordzeewater; 5) helpt de verzilting tegen te gaan achter de dijken aan de kust; 6) het effect zal gering zijn, maar toch, de zeespiegel zal er zeker niet door stijgen; 7) innoveer met (nieuwe) technieken, die ook te gebruiken zijn in het buitenland, wat weer geld zal opleveren voor de B.V. Nederland.
		Antwoord	De concentratie van te winnen pek uit een ondergronds zoutvoorkomen is aanzienlijk hoger dan het zoutgehalte van water uit de Noordzee. Er zijn geen methoden en/of technieken bekend om een vergelijkbare hoeveelheid zout te winnen uit de Noordzee.

4b	004	Zienschijze	In de Mededeling staat aangegeven dat de locatie 'Haaksbergen' er als meest geschikte locatie uitkomt. Daarbij is uit het overzicht uit de 'Startnotitie Zoutwinning Zuid-Oost Twente van AkzoNobel (d.d. 12 januari 2010) de kolom 'Toelichting' niet meegenomen. Daarin staat duidelijk weergegeven dat er een beperking zit t.p.v. de rioolwaterzuivering. Dit deel uit een vorig onderzoek kan niet zomaar ontweken worden, dus zal meegenomen dienen te worden in de volgende onderzoeken (of deze locaties schrappen uit het tracé).
		Antwoord	De keuze voor de winningslocatie Haaksbergen (alternatieven en varianten) zal goed in het MER moet worden onderbouwd. In navolging van het advies van het Sodm is een actualisatie nodig van de locatiekeuze uit 2010 en dient dit plaats te vinden aan de hand van het vigerende beleidskader. Zie nader de NRD onder 'Alternatieven en varianten'. Zie over de effecten op ondergrondse infrastructuur, waaronder de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) de beantwoording van zienschijze 6b.
4c	004	Zienschijze	Is er ook gekeken naar een win-win situatie voor het dorp en de zoutindustrie? Zoals bijvoorbeeld duurzame ontwikkelingen waaronder de mogelijkheid van 'warmte opslag' waarbij woningen van het dorp voorzien kunnen worden van warmte?
		Antwoord	Hergebruik van de cavernes is thans niet voorzien en maakt geen onderdeel uit van dit project. In lijn met het advies van Sodm is aan Nouryon wel verzocht om in de onderbouwing van de locatiekeuze (de afweging van alternatieven) aan te geven met welke mogelijke nieuwe functies voor de cavernes rekening wordt gehouden en aan te geven of met relatief eenvoudige aanpassingen dergelijke functies mogelijk kunnen worden gemaakt. Zie nader de NRD onder <i>Projectscope - levenscyclus</i> .
5			Bodembeweging
5a	001	Zienschijze	Eén van de milieueffecten is dat voorspelt wordt dat de bodem circa 50 cm zal dalen. Wat gebeurt er met de fundamenteën van onze woningen?
		Antwoord	Door zoutwinning ontstaan holtes (cavernes) in de diepe ondergrond met daarin zout water. Doordat het zout zich onder hoge druk langzaam in de richting van de holte kan begeven, kan dit leiden tot bodemdaling. De 'bodemdalingskom' die door zoutwinning kan ontstaan, heeft de vorm van een platte schotel met een groot oppervlak. In de Mededeling beschrijft Nouryon een maximale bodemdaling van 34 cm. De MER zal met betrekking tot bodembeweging informatie bevatten over de effecten voor het milieu. Daarnaast merk ik op dat voordat met de zoutwinning kan worden begonnen door Nouryon een (geactualiseerd) winningsplan zal worden ingediend. Een winningsplan heeft mijn instemming voordat met de zoutwinning kan worden begonnen. Een winningsplan bevat onder meer een beschrijving van de bodembeweging ten gevolge van de winning, alsmede de daarmee verband houdende activiteiten en de maatregelen ter voorkoming van schade door bodembeweging aan gebouwen en infrastructuur. Er wordt alleen instemming verleend voor het voornemen als dit veilig en verantwoord kan.
5b	002	Zienschijze	Met name de zogenaamde verticale boringen die ook schuin onder de woningbouw kern St. Isidorushoeve en de nabijgelegen woningen/gebouwen, nu en eventueel in de toekomst, geboord gaan worden, kunnen grote gevolgen hebben voor de uitbreidingsplannen St. Isidorushoeve. Inherent aan de boringen en het oppompen van zout zijn de verzakkingen. Door deze verzakkingen zijn scheurvormingen aan gebouwen in de nabijheid en ook in de kern St. Isidorushoeve serieus aanwezig (er is geen nulmeting).
		Antwoord	Zie de beantwoording van zienschijze 5a.
5c	003	Zienschijze	Welke effecten heeft de zoutwinning op de bodemdaling die gaat komen? a. Tot hoever uit het hart van deze boring kan bodemdaling voorkomen?; b. Hoeveel zal de bodemdaling zijn?; c. Wat voor gevolgen heeft dit op verzakkingen van bestaande en nieuwe (woning) bouw?; d. Worden schade 100% hersteld en vergoed door de overheid en/of Nouryon?;
		Antwoord	Zie met betrekking tot bodembeweging de beantwoording van zienschijze 5a. Zie met betrekking tot vergoeding van eventuele schade het antwoord op zienschijze 10a.
5d	003	Zienschijze	Indiener vraag zich af of in deze regio dezelfde problemen als in Groningen ontstaan?
		Antwoord	Er wordt alleen instemming verleend voor de winning van zout als dit veilig en verantwoord kan. Voor zover de indiener doelt op de gaswinning uit het Groningengasveld merk ik op dat het daarbij gaat om een ander type mijnbouwactiviteit en een andere omvang heeft.
5e	003, 004	Zienschijze	Hoe wordt omgegaan met de infrastructuur?
		Antwoord	Zie het antwoord op zienschijze 5a.

5f	004	Zienswijze	In de Medeling is omschreven dat de boringen relatief ondiep kunnen worden uitgevoerd op ca. 600 m. diepte mte een dikte van 380 meter, zal er relatief 'hoog' geboord worden. Dit heeft waarschijnlijk veel meer effecten voor de omgeving, aangezien er dan eventuele zettingen redelijk hoog in de grondlagen zal gaan plaatsvinden. Indiener vraagt bewijs dat het huidige dorp, huidige aanbouw van nieuwbouwwoningen en eventueel toekomstige uitbreiding van het dorp, huidige aanbouw van nieuwbouwwoningen en eventueel toekomstige uitbreiding van het dorp hier geen nadelige gevolgen van zal ondervinden.
		Antwoord	Zie het antwoord op zienswijze 5a.
5g	004	Zienswijze	Er wordt gesproken over een schatting van de bodemdaling tussen de 25 - 34 cm over vijftig jaar. Dit is tussen de 0,5 - 0,7 cm per jaar. Dit is niet minimaal en hoe wordt dit uitgezet tegen de afstand van aanwezige en nieuwe bouwwerken (woningbouw, agrarische bouwwerken etc.). En als blijkt dat de schattingen niet kloppen en veel meer bodemdaling plaats gaat vinden, wat zullen dan de problemen kunnen zijn en de oplossingen die hier in geboden kunnen worden?
		Antwoord	Zie over bodemdaling het antwoord op zienswijze 5a. Verder merk ik op dat aan het verlenen van instemming de voorwaarde kan worden gesteld dat de groei van een caverne dient te worden gemonitord, zodat als de groei anders zou verlopen dan verwacht, er kan worden ingegrepen.
5h	005	Zienswijze	In de Mededeling is aangegeven dat de bodemdaling mogelijk 25 cm tot 34 cm kan bedragen. Wij zouden ook onderzocht willen hebben wat de maximale diameter van de zakkingskrater is mede gelet op de grotere zoutholtes.
		Antwoord	De MER zal informatie bevatten over de effecten van bodemdaling voor het milieu. Het gebied waar bodemdaling zal ontstaan, zal inzichtelijk worden gemaakt in een geactualiseerd winningsplan dat mijn instemming behoeft voordat met de zoutwinning kan worden aangevangen.
5i	005	Zienswijze	Indiener geeft aan onderzocht te willen hebben wat de bodemdaling voor invloed heeft op bestaande bebouwingen en opstallen en mogelijk nieuwe bebouwingen en/of opstallen binnen de verwachte bodemdalingsgebieden.
		Antwoord	Zie het antwoord op zienswijze 5a.
5j	005	Zienswijze	Wij zouden het seismisch risico onderzocht willen hebben, mede gelet op de effecten van bodemtrillingen in het noorden van ons land (ongerustheid wegnemen).
		Antwoord	De MER zal informatie bevatten over bodembeweging en ingaan op de effecten voor het milieu. Onder bodembeweging wordt verstaan bodemdaling en bodemtrilling (seismisch risico). Zie nader het antwoord op zienswijze 5a.
5k	009	Zienswijze	Indiener geeft aan dat het een eeuw kan duren voordat de zoutcavernes in Twente niet meer inzakken en maakt bezwaar tegen het project, omdat onduidelijk is wat de gevolgen van het project zijn.
		Antwoord	Zie het antwoord op zienswijze 5a.
5l	010	Zienswijze	Indiener vraagt om informatie over de effecten van bodemdaling (de verwachte scheefstelling en peilverhoging/verlaging) ten gevolge van de zoutwinning in Haaksbergen op een aangrenzend landgoed met rijksmonumenten.
		Antwoord	Zie het antwoord op zienswijze 5a.
6			Waterhuishouding
6a	001	Zienswijze	Gezien de verdroging in Twente is het een absurd idee om kostbaar zoet water voor het winningstraject te gaan gebruiken.
		Antwoord	Aan Nouryon is verzocht om inzicht te geven in de gevolgen van het project voor de waterkwaliteit en de waterkwantiteit.
6b	003	Zienswijze	Wat voor invloed heeft de zoutwinning op de rioolwaterzuiveringsinstallatie (tussen H-10 en H-11)? a. Deze installatie ligt namelijk direct in de buurt van de geplande zoutwinningen! b. Rioleringschade die veroorzaakt wordt door verzakkingen / bodemdaling?
		Antwoord	In navolging van het advies van het Waterschap Vechtstromen is Nouryon verzocht in de MER een beschrijving te geven van de effecten op ondergrondse infrastructuur, waaronder de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI). Zie nader de NRD onder " <i>Naar aanleiding van het advies van het waterschap Vechtstromen adviseer ik, aanvullend</i> ".
6c	003	Zienswijze	Welke invloed heeft de zoutwinning en eventuele opvulling van de cavernes op het milieu en het grondwater? a. Vervuiling Grondwater? b. vervuiling richting waterlopen/beken? c. Vervuiling bodem? d. Bodemkwaliteit? e. Natuur?
		Antwoord	De effecten van genoemde milieuaspecten worden beschreven in het MER. In lijn met het advies van het Waterschap Vechtstromen is aan Nouryon verzocht om inzicht te geven in de effecten voor het grondwater, gemalen en andere peilregulerende kunstwerken.

6d	004	Zienschijze	Wat doen de zoutwinninglocaties met de rioolwaterzuiveringsinstallatie? Wat gebeurt er bij verzakkingen en vervolgens 'kapot knappen' van de rioolwaterzuivering toe- en afvoerleidingen ofwel bassins?
		Antwoord	Zie het antwoord op zienschijze 6b.
6e	004	Zienschijze	Wat gebeurt er met het grondwater rondom de zoutwinninglocaties en voor de omliggende agrariërs, maar ook voor de woningbouw?
		Antwoord	Zie het antwoord op zienschijze 6c.
7	002		Ruimtelijk
7a	002	Zienschijze	Het pompstation belet de uitbreiding aan de noordkant van het dorp wat grote gevolgen kan hebben voor de leefbaarheid in de toekomst. Denk aan school- en sportactiviteiten. Deze uitbreiding zal het dorp op slot zetten met alle gevolgen van dien.
		Antwoord	Ter voorbereiding op de vergunningprocedure wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld om de potentiële effecten op het milieu gedegen en integraal te onderzoeken. De milieueffecten van het pompstation worden omschreven in de MER. Zie ook het antwoord op zienschijzen 7b en 7d.
7b	002	Zienschijze	Indiener merkt op dat de totale oppervlakte niet landschappelijk is in te passen en de bestemming is agrarisch.
		Antwoord	De MER en de nog te ontvangen aanvraag om de omgevingsvergunning zullen informatie geven over de visueel- ruimtelijke en landschappelijke inpassing van het project in het bestaande landschap.
7c	003	Zienschijze	Wat zijn de voorschriften m.b.t. in de buurt bouwen (nieuwbouw)?
		Antwoord	Bestemmingsplannen geven aan op welke locaties gebouwd kan worden en voor welke bestemming(en).
7d	003	Zienschijze	Wat heeft de geplande zoutwinningslocatie H-12 voor invloed op de uitbreiding van het dorp Sint Isidorushoeve? a. De geplande locatie van de zoutwinning H-12 is ook één van de weinige mogelijkheden om uit te breiden met woningbouw in de toekomst. Ten noorden van het dorp. Andere locaties om uit te breiden zijn er nagenoeg niet na de huidige fase van uitbreiding. b. Deze plannen gaan de leefbaarheid en uitbreiding van het dorp tegen houden.
		Antwoord	De MER dient het Rijks-, provinciaal, en gemeentelijk beleid in de MER te betrekken. In navolging van het advies van de gemeente Haaksbergen is bijvoorbeeld gewezen op de structuurvisie 2030 "Haaksbergen, groenste dorp van Twente". Bij de aanvraag om de omgevingsvergunning zal ook een ruimtelijke onderbouwing moeten worden aangeleverd.
7e	003, 004	Zienschijze	Hoe gaan ze om met de ruimtelijke inpassing in het landschap? Er worden niet de bekende zouthuisjes geplaatst, maar er wordt 4000 m2 verhard (betonplaat) en daaromheen zal een hekwerk geplaatst worden. Landschappelijk heeft dit nog wel hele grote gevolgen. Het uitzicht van de huidige en nieuwe bebouwing wordt hiermee heel erg "beschadigd". Ons inziens kan dit niet verantwoord worden ingepast. Zeker niet op de locatie H-12.
		Antwoord	Zie het antwoord op de zienschijzen 7b en 7d.
7f	004	Zienschijze	Uit de Mededeling blijkt dat het voorgenomen plan niet passend is binnen het bestaande bestemmingsplan, dus zal er een afwijking van het bestemmingsplan aangevraagd worden. Dus mijns inziens kan dit niet met een buitenplanse afwijking afgedaan worden, zoals in het rapport Zoutwinning Haaksbergen wordt aangegeven.
		Antwoord	Met een omgevingsvergunning buitenplanse afwijking kan worden afgeweken van het vigerende bestemmingsplan. De aanvraag voor het buitenplans afwijken moet voorzien zijn van een ruimtelijke onderbouwing, zodat getoetst kan worden of voldaan wordt aan een goede ruimtelijke ordening. In het Besluit omgevingsrecht (art. 5.20) en het Besluit ruimtelijke ordening (artikel 3.1.6. Bro) is aangegeven waaraan deze moet voldoen. Een ruimtelijke onderbouwing is vergelijkbaar met de toelichting van een bestemmingsplan.
7g	004	Zienschijze	Is er in de bepaling van locaties voor zoutwinning wel rekening gehouden met de huidige uitbreiding en toekomstige uitbreiding van het dorp? Op dit moment is er een onderzoek vanuit de gemeente Haaksbergen in gang over de woonvisie van de gemeente Haaksbergen. Welke gevolgen/restricties kunnen de plaatsing van nieuwe zoutwinninglocaties hebben op het bepalen van uitbreidingslocaties voor het dorp St. Isidorushoeve?
		Antwoord	Zie het antwoord op de zienschijzen 7b en 7d.
7h	004	Zienschijze	Bij de beoogde zoutwinningslocatie op de hoek Boonkweg-Beckummerweg is de verharding en de caverne niet op 1 locatie aangegeven, maar zit tussen beide locaties behoorlijk wat afstand. Wat is hier de reden van? Daarnaast is de caverne gepland op 'Bestemmingsplan Buurse en St. Isidorushoeve' en niet op de 'Bestemming Buitengebied'. In het 'Bestemmingsplan Buurse en St. Isidorushoeve' is geen gebiedsaanduiding 'Wro-zone-wijzigingsgebied' van toepassing, dus is het boren van winningsputten hier niet toegestaan.

		Antwoord	De genoemde punten dienen nader door Nouryon te worden uitgewerkt in de MER en de vergunningaanvragen. Zie ook het antwoord op zienswijze 7d.
7i	004	Zienswijze	Zijn er richtlijnen m.b.t. in de buurt bouwen of bestaande bebouwing (aangaande afstanden bebouwing, verzakkingsmarges, overige consequenties)? Zijn er richtlijnen voor de afstand van toekomstige nieuwbouw t.o.v. de zoutwinningslocaties (vanaf centrum/rand/caverne)?
		Antwoord	Bestemmingsplannen geven aan op welke locaties gebouwd kan worden en voor welke bestemming(en). Voor het wijzigen of afwijken van een bestemmingsplan is een goede ruimtelijke onderbouwing vereist. Aan de hand daarvan wordt beoordeeld of voldaan wordt aan een goede ruimtelijke ordening. In de ruimtelijke onderbouwing zal ook ingegaan worden op aan te houden milieufstanden tot woonbestemmingen.
7j	005	Zienswijze	Indiener zou onderzocht willen hebben welke invloed de zoutwinningslocaties hebben op de horizonvervuiling enerzijds en wat dit doet met het leef- en woonmilieu van de mens nu en in de toekomst.
		Antwoord	Zie het antwoord op zienswijze 7b.
8			Lucht
8a	001	Zienswijze	Hoeveel CO2 wordt er door (eventuele) zoutwinning geproduceerd tijdens de gehele winning?
		Antwoord	In de Mededeling is aangegeven dat de emissies getoetst worden aan de geldende grenswaarden en afgezet worden tegen de referentiesituatie.
9			Natuur
9a	004	Zienswijze	Wat zijn de effecten aangaande ecologie? De omgeving zal uiteindelijk natter worden. Wat gaat er met de samenstelling en kwaliteit van de omliggende landbouwgrond gebeuren en de flora en fauna van dit gebied.
		Antwoord	In lijn met het advies van de minister van LNV en de Commissie m.e.r. heb ik Nouryon om een toelichting verzocht van de gevolgen van het voornemen voor natuur (beschermde soorten en natuurgebieden). Zie ook het antwoord op zienswijze 6c.
10			Schade
10a	001	Zienswijze	Mocht er schade ontstaan bij eventuele zoutwinning (als gevolg van bodembeweging), gaat dan de omgekeerde bewijslast gelden?
		Antwoord	Als er schade ontstaat aan gebouwen door de zoutwinningsactiviteiten, is Nouryon hiervoor aansprakelijk op grond van het Burgelijk wetboek om deze schade te vergoeden. Om bewoners te ontzorgen bij de afhandeling van schademeldingen is de Commissie Mijnbouwschade opgericht. De Commissie beoordeelt bij een melding onafhankelijk de omvang van de schade en stelt vast of, en zo ja in welke mate, de schade is veroorzaakt door een mijnbouwactiviteit. Het mijnbouwbedrijf heeft geen rol in deze beoordeling. Ten aanzien van het Groningengasveld geldt specifiek dat voor een groot aantal schadegevallen vaststaat dat verreweg het grootste deel aan één bepaalde oorzaak moet worden toegeschreven. Deze situatie doet zich in andere delen van Nederland niet voor en daarom is er geen aanleiding voor een omgekeerde bewijslast.
11			Planschade
11a	002	Zienswijze	Woningen in de nabijheid van pompstation 12 zullen in waarde verminderen. Over planschade wordt niet gesproken.
		Antwoord	Er kan sprake zijn van planschade als er wordt afgeweken van het vigerende bestemmingsplan. Voor vergoeding van planschade als gevolg van ruimtelijke wijzigingen geldt een planschadeprocedure.
11b	003	Zienswijze	Hoe worden de waardedalingen van bestaande en nieuwe (ook in aanbouw / vergunde) woningen vergoed?
		Antwoord	Zie het antwoord onder zienswijze 11a.
11c	003	Zienswijze	Aangezien de voorgenomen locaties nu bestemd zijn als agrarische grond of bosgrond zullen er zeker bestemmingsplan wijzigingen nodig zijn. Worden hiervoor ook overeenkomsten opgesteld m.b.t. tot planschade.
	003	Antwoord	Het is mogelijk dat er afspraken met initiatiefnemer worden gemaakt over planschade en dat deze worden vastgelegd in een overeenkomst.
12			Toezicht
12a	004	Zienswijze	Wat is de reikwijdte van de mogelijke effecten en hoe wordt hier tegenop getreden als het (dreigt) mis (te gaan) gaat?
		Antwoord	De verwachte effecten voor het milieu worden beschreven in een milieueffectrapport (MER). Aan het verlenen van vergunningen en instemmingen kan ik voorschriften verbinden. Wanneer deze voorschriften niet worden nageleefd kan hierop worden gehandhaafd door de toezichthouder het Staatstoezicht op de Mijnen (Sodm).

12a	004	Zienswijze	Indiener verwijst naar een bericht van Sodem van 8 februari 2021 over verscherpt toezicht van Nouryon. Indiener vraagt hier aandacht voor .
		Antwoord	Het verscherpte toezicht en de reden hiervoor zijn bij mij bekend.